

**ŠOLA ZA ČASTNIKE
XVI. GENERACIJA
SPECIALIZACIJA PEHOTA**

Zaključna naloga

**VODNA BOJNA SKUPINA (VBSK) -
OBVEŠČEVALNA DEJAVNOST, PREMIČNOST IN PREŽIVETJE**

Kandidatka: vod Nina Režen

Mentor: major Viljem Šolar

Ljubljana, februar 2007

POVZETEK

Namen zaključne naloge je predstaviti obveščevalne podatke, izvidnike in njihovo delo, saj so izvidniki v vojski tisti, ki so specializirani za zbiranje podatkov, povedati s čim se zagotavlja premičnost izvidnikom v Slovenski vojski in kako preživeti v naravi brez podpore logistike.

Enota se vedno poda na nalogo z nekaj znanimi podatki. V prvi vrsti enote in njihove poveljnike oskrbijo z obveščevalnimi podatki obveščevalne službe. Pomembno pa je, da za zbiranje podatkov poskrbi tudi enota sama – z izvidnicami, opazovalnicami, patroljami... V zaključni nalogi se bom usmerila na del obveščevalne dejavnosti, ki obsega zbiranje podatkov, in sicer na izvidnike, ki zbirajo podatke neposredno na terenu, pred, med in po aktivnosti, njihovo premičnost in preživetje. Izvidovanje je naloga, ki jo vodna bojna skupina, ki je temu namenjena, opravi strokovno in uspešno.

Ključne besede

Obveščevalna dejavnost, obveščevalni podatek, premičnost, preživetje.

SUMMARY

The aim of the thesis is to present the intelligence data, scouts and their work, since they are the ones specialised for collecting data, providing information on what enables their transfer in the Slovenian Army, and for being able to survive in the nature without any logistics.

A particular unit sets off with little data known. They are provided with the intelligence data by the Intelligence Service. However, it is important for the unit to provide information on its own through reconnaissance, observation points and patrols. The thesis focuses on the part of the Intelligence Service that involves collecting data, on scouts who collect information on duty, prior, during and after the activity, their transfer and survival. Reconnoitring is a task successfully and professionally carried out by a a leading fighting unit.

Key words

Intelligence Service, intelligence data, tranfer, survival.

KAZALO

1 UVOD	1
1.1 IZHODIŠČE ZAKLJUČNE NALOGE	1
1.2 NAMEN IN CILJI RAZISKAVE	1
1.3 METODE DELA	1
1.4 STRUKTURA ZAKLJUČNE NALOGE	1
2 OBVEŠČEVALNA DEJAVNOST.....	3
2.1 OBMOČJA IZVAJANJA OBVEŠČEVALNE DEJAVNOSTI	3
2.2 NAČRTOVANJE IN ORGANIZIRANJE OBVEŠČEVALNEGA DELA TER ZBIRANJE PODATKOV	4
2.2.1 Obveščevalni podatki	4
2.2.2 Obveščevalne službe.....	4
2.3. OBVEŠČEVALNO IZVIDNIŠKI SISTEM.....	5
2.3.1 Izvidovanje	6
2.3.2 Načini izvajanja izvidovanja	8
2.3.3 Oblike izvidovanja.....	9
2.3.4 Opazovanje	9
2.4 OBDELAVA IN UPORABA OBVEŠČEVALNIH PODATKOV S POROČANJEM IN OBVEŠČANJEM	14
2.4.1 Zagotovitev ohranitve informacij	14
2.4.2 Poročanje in obveščanje	14
2.4.3 Obdelava in uporaba podatkov	15
3 PREMIČNOST	16
3.1 LAHKO KOLESNO OKLEPNO VOZILO VALUK	16
3.2 OKLEPNO ZAŠČITENO VOZILO HUMMER	17
3.3 HELIKOPTER B – 412.....	17
3.4 HELIKOPTER AS 532 AL COUGAR.....	19
3.5 LETALO PILATUS PC – 6.....	20
4 PREŽIVETJE	22

4.1 OSEBNA OPREMA	22
4.1.1 Bojna čelada	22
4.1.2 Zaščitna očala	23
4.1.3 Zaščitni fragmentacijski jopič	23
4.1.4 Zaščitna maska s filtrom.....	24
4.1.5 Lahka zaščitna obleka NRKB.....	25
4.1.6 Pribor za osebno dekontaminacijo.....	25
4.1.7 Oprema za preživetje	26
4.2 DODATNA OPREMA	26
4.2.1 Prenosna radijska centrala PRC 40.....	26
4.2.2 Nočnogled Loris	27
4.2.3 Termovizija.....	28
4.3 PREŽIVETJE V NARAVI	28
4.3.1 Pitna voda	28
4.3.2 Prehrana	32
5 ZAKLJUČEK	36
6 VIRI IN LITERATURA	37
7 SEZAM SLIK IN TABEL	38
7.1 SEZNAM SLIK	38
7.2 SEZNAM TABEL	38
IZJAVA O AVTORSTVU	39

1 UVOD

1.1 IZHODIŠČE ZAKLJUČNE NALOGE

Področje raziskovanja v zaključni nalogi je vodna bojna skupina, sestavljena z namenom zbiranja informacij oziroma zagotavljanja obveščevalne dejavnosti. Bojna skupina mora biti za takšno nalogo posebej izurjena, dobro pripravljena ter premišljeno sestavljena. S sestavo vodne bojne skupine in izurjenostjo zagotovimo, da bo naloga opravljena kar najbolje in da bo zbranih največ potrebnih informacij.

Vodna bojna skupina, katere naloga je zbiranje obveščevalnih informacij deluje v vseh taktičnih situacijah in pogojih. Skupina mora biti pripravljena in sposobna delovati v vseh situacijah. Za premik morajo biti usposobljeni uporabljati vsa sredstva, ki so jim na voljo. Usposobljeni morajo biti tudi preživeti samostojno v okolju kjer se nahajajo.

Izhodišče moje zaključne naloge je zbiranje informacij vodne bojne skupine, premičnost izvidnikov v Slovenski vojski in oskrbovanje s hrano in vodo v različnih okoljih.

1.2 NAMEN IN CILJI RAZISKAVE

Moj namen in cilj zaključne naloge je prikazati področje zbiranja obveščevalnih podatkov, ter prikazati premičnost in preživetje tistih, katerih prvotna naloga v vojski je zbiranje podatkov.

1.3 METODE DE LA

Za izdelavo zaključne naloge sem uporabljala metode zbiranja, analize in primerjave pisnih in elektronskih virov, ter deskriptivno metodo. Za lažje razumevanje in preglednost sem uporabila tudi slike in tabele.

1.4 STRUKTURA ZAKLJUČNE NALOGE

Zaključno nalogo Vodna bojna skupina – obveščevalna dejavnost, premičnost in preživetje sem oblikovala v štiri glavne sklope, ki sem jih razdelila na sedem poglavij.

Prvi sklop, ki je hkrati tudi prvo poglavje, sestavlja uvod. V uvodu so predstavljena izhodišča in cilji zaključne naloge, metode dela ter struktura.

Drugi sklop, osrednji del zaključne naloge, sem razdelila v glavne dele, ki jih lahko razberemo že iz naslova, in ga sestavljajo 2., 3. in 4. poglavje.

V drugem poglavju obravnavam obveščevalno dejavnost. Kaj sploh obveščevalna dejavnost je, kaj obsega, kateri so temelji obveščevalne dejavnosti in kje se izvaja. V podpoglavju Načrtovanje in organiziranje obveščevalnega dela ter zbiranje podatkov bom povedala kaj

obveščevalni podatek sploh je in nekaj splošnih podatkov o obveščevalnih službah. Drugo podpoglavje govori o obveščevalno izvidniškem sistemu, podrobneje pa o izvidovanju. Katere podatke in na kakšen način zbirajo izvidniki. Poglavje o obveščevalni dejavnosti bom zaključila z razlago, kako se poroča, obvešča, obdeluje in uporablja obveščevalne podatke, kar je strnjeno v tretjem podpoglavju.

Kako se zagotavlja premičnost izvidnikom Slovenske vojske, je zajeto v tretjem poglavju. Natančneje so opisani lahko kolesno oklepno vozilo Valuk, oklepno zaščiteno vozilo Hummer, helikopterja B – 412 in Cougar ter letalo Pilatus PC – 6.

Četrto poglavje o preživetju sem razdelila na tri dele. V prvem delu bom opisala osebno opremo, ki izvidnikom omogoča preživetje, v drugem delu dodatno opremo, ki jim zagotavlja možnost komuniciranja in lažje opazovanje, v tretjem delu pa se bom osredotočila na preživetje v naravi, brez podpore logistike. Kako poiskati vodo in hrano v različnih okoljih.

Tretji sklop predstavlja zaključek naloge, ki je sinteza vseh pomembnejših spoznanj, informacij, stališč, dejstev in ugotovitev iz osrednjega dela zaključne naloge.

Kot četrti sklop sledijo še seznam uporabljene literature in virov ter seznama slik in tabel, prikazanih v osrednjem delu zaključne naloge.

2 OBVEŠČEVALNA DEJAVNOST

Splošna definicija (Purg v Vehovec, 2003: 10) obveščevalne dejavnosti le-to opredeli v ožjem smislu kot tajno zbiranje in analizo podatkov ter njihovo transformacijo v obveščevalni podatek, v širšem pomenu pa k obveščevalni dejavnosti spadajo tudi protiobveščevalne in tajne akcije.

Za potrebe vojske je primernejša ožja definicija, ki obveščevalno dejavnost definira kot »del skupnih ukrepov, postopkov in aktivnosti pri pripravi vseh oblik bojevanja,« ter skupek znanja in razumevanja aktivnosti, zmožnosti ter namer trenutnega ali morebitnega sovražnika, prostora in vremena.

Izvaja se zaradi:

- a. zbiranja,
- b. obdelave in
- c. uporabe obveščevalnih podatkov o:
 - (1) sovražniku,
 - (2) prostoru,
 - (3) bojnem delovanju in
 - (4) meteoroloških pogojih

za preprečevanje presenečenj, sprejemanje pravočasnih odločitev ter učinkovito poveljevanje in vodenje oboroženega boja. (maj Unger, 2003: 26)

Obveščevalna dejavnost obsega

- načrtovanje in organiziranje obveščevalnega dela,
- zbiranje,
- obdelavo ter
- uporabo obveščevalnih podatkov s
- poročanjem in
- obveščanjem.

(maj Unger, 2003: 26)

Dobra obveščevalna dejavnost temelji na:

- poznavanju sestave, razporeditve in opremljenosti sovražnikovih sil,
- dobrem poznavanju lastnosti zemljišča za bojno delovanje,
- organiziranju obveščevalne dejavnosti v vseh poveljstvih,
- usklajeni, racionalni in načrtni uporabi usposobljenih izvidniško-obveščevalnih enot ter sredstev za delo,
- dobrem medsebojnem sodelovanju vseh obveščevalnih in varnostnih organov ter
- sprotnem medsebojnem obveščanju poveljstev o pridobljenih obveščevalnih podatkih na vseh ravneh ne glede na nacionalno pripadnost.

(maj Unger, 2003: 26).

2.1 OBMOČJA IZVAJANJA OBVEŠČEVALNE DEJAVNOSTI

Obveščevalna dejavnost se izvaja na t.i. *območju odgovornosti*, ki obsega ozemlje, ki ga

odredi nadrejeni poveljnik. Na tem območju odgovornosti se opravi večina obveščevalnih dejavnosti.

Na *območju vpliva* lahko poveljnik deluje ali se premika z enotami in sredstvi pod svojim poveljstvom.

Poznamo tudi *območje obveščevalnega interesa*. To območje presega meje območja odgovornosti in obsega tudi ozemlje, na katerem se nahajajo sovražnikove enote. (maj Unger, 2003: 26).

Najpomembnejša sta pravočasnost načrtovanja in organiziranja aktivnosti na tem področju.

2.2 NAČRTOVANJE IN ORGANIZIRANJE OBVEŠČEVALNEGA DELA TER ZBIRANJE PODATKOV

2.2.1 Obveščevalni podatki

»Obveščevalni podatek je vsak podatek, ki omogoča nova spoznanja ali dopolnjuje že znane podatke o sovražniku, lastnosti zemljišča, predvidenih bojnih delovanjih in časovno-vremenskih pogojih bojnih delovanj« (maj Unger, 2003: 27).

Obveščevalni podatek je lahko obdelan ali neobdelan in ima lahko trajnejšo ali časovno omejeno vrednost.

Po vsebini ločimo popolne – vsebujejo vse podatke: kdo, kaj, kje, kako in kdaj jih je dobil, in nepopolne – ne vsebujejo vseh elementov.

Glede na čas so obveščevalni podatki pravočasni ali nepravočasni.

Najpogostejši viri obveščevalnih podatkov so literatura (knjige, glasila, tisk), javna občila (časopisi, tv, radio), internet, dokumenti, posnetki (zračni in drugi), javne aktivnosti, ljudje, občani, ukrepi sovražnika, ujetniki, prebegli vojaki, zaznana elektromagnetna sevanja, ugotovljene lastnosti oborožitve, ugotovljene lastnosti drugih sredstev sovražnika, itd. (maj Unger, 2003: 27)

2.2.2 Obveščevalne službe

Vsakdo, ki sliši za obveščevalno dejavnosti, naprej pomisli na obveščevalne službe. Slednje so tudi prve, ki nudijo kakršnekoli podatke o situaciji, dogajanju, nasprotniku...enotam in poveljstvom.

Obveščevalna služba je vladna organizacija, katere naloga je zbiranje informacij, za kar se poslužujejo tudi vohunjenja, prestrezanja sporočil, kriptanalize, sodelovanja z drugimi institucijami ter spremljanja in ocene javnih virov.

Obveščevalne službe so vpete tudi v obrambne aktivnosti, kot sta protiobveščevalna in

protiteroristična dejavnost .

Nekatere obveščevalne službe so vpletene tudi v atentate, preprodaje orožja, državne prevrate in druge tajne operacije, z namenom pridobivanja informacij in podtikanja napačnih informacij. (Intelligence agency; Wikipedia)

Ena od nalog obveščevalne dejavnosti je sklepanje o resničnosti pretekle, sedanje in prihodnje situacije na določenem področju, zato je ena od osnovnih funkcij obveščevalnih služb predvidevanje, kaj se bo zgodilo na določenem področju. Obveščevalna služba mora biti sposobna povedati kaj se dogaja in kaj se bo verjetno zgodilo v prihodnje. (Purg v Škrli, 2005: 45)

Obveščevalne in varnostne službe Republike Slovenije so Slovenska obveščevalno-varnostna agencija (SOVA) in vojaška Obveščevalno varnostna služba Ministrstva za obrambo (OVS). Delno lahko sem štejemo tudi Kriminalistično službo v sestavi Ministrstva za notranje zadeve. (Purg v Vehovec, 2003: 35)

Delovno področje agencije SOVA se nanaša na zbiranje, dokumentiranje in analiziranje informacij o načrtih in delovanju tujih držav, njihovih obveščevalnih služb in drugih ustanov in organizacij, ki bi lahko ogrožale varnostne interese Slovenije ali škodovale njenim političnim interesom, ter o pripravah in izvajanju terorističnih in drugih nasilnih dejanj organizacij in skupin, ki jih izvajajo v državi ali za to zlorablajo državni teritorij. SOVA tudi zagotavlja podatke, pomembne za varnost določenih oseb, delovnih mest, organov, objektov in območij, ter varovanje tajnosti podatkov in dokumentov državnih organov. (Zakon o SOVI, Ur. l. RS, št. 23/99)

Naloga OVS-a obsegajo odkrivanje, preiskovanje in preprečevanje dejavnosti tujih držav, njihovih obveščevalnih služb, varnostnih organov ter drugih tujih organov in organizacij, ki ogrožajo obrambne interese države, Slovensko vojsko in ministrstvo. OVS je pristojna tudi za odkrivanje, preiskovanje in preprečevanje ogrožanja varnosti določenih oseb, delovnih mest, objektov, okolišev posebnega pomena za obrambo, vojaških poveljstev, enot, zavodov, podatkov o razvoju ali proizvodnji vojaškega orožja ali določene vojaške opreme ter podatkov o obrambnem sistemu, ki so državna, vojaška ali uradna skrivnost v skladu z zakonom. (Zakon o obrambi, 32. člen)

Kriminalistična služba je varnostna služba, ki pri svojem delu uporablja posebne operative metode in sredstva dela, kot na primer nadzor in snemanje telefonskih pogovorov, navidezni odkup, navidezno podkupovanje ipd., kar jo približuje obveščevalnim službam.

Osrednji del zaključne naloge je namenjen obveščevalno izvidniškem sistem, saj so izvidniki ključnega pomena za vsako enoto, na bataljonski ravni pa se že lahko organizira vodna bojna skupina, katere namen je zbiranje ključnih podatkov za uspešno izvršitev naloge.

2. 3. OBVEŠČEVALNO IZVIDNIŠKI SISTEM

Obveščevalno izvidniški sistem je dinamičen in prilagodljiv sistem, ki obsega metode, postopke, opremo, dokumentacijo in osebje, organizirano z namenom zbiranja, obdelave in

posredovanja podatkov o nasprotniku, zemljišču in vremenu, ter nadzor pred, med in po aktivnostih v območju delovanja. (Pate, 2003: 6)

Izvidniški vod je osnovno bataljonsko sredstvo za izvajanje izvidovanja in opazovanja. (Začasno navodilo, 2006: 159)

Izvidovanje in opazovanje se izvaja z izkrcanimi ali vkrcanimi izvidniškimi patruljami in z opazovalnicami. Ključno je, da je cilj oz. objekt izvidovanja jasen. Izvidniški vod mora biti seznanjen, katere so najnujnejše informacije, ki jih mora pridobiti, da ostane ne glede na dogajanje orientiran na dani cilj. Pri načrtovanju je potrebno določiti ali je težišče izvidovanja zemljišče ali nasprotnik.

2.3.1 Izvidovanje

Izvidovanje je aktivnost, usmerjena v zbiranje obveščevalnih podatkov o nasprotniku, prostoru oz. terenu, vremenskih pogojih in nevarnosti. Izvidovanje se organizira in izvaja v vseh oblikah oboroženega boja na frontni črti, na začasno zasedenem območju, na nikogaršnjem območju in v nasprotnikovem in lastnem zaledju. (Rižner, 2006: 6)

Načrtovanje izvidovanja se začne s poveljnikovo identifikacijo ključnih informacij, ki jih potrebuje. O izvidovanju poveljnik razmišlja že ko načrtuje in se pripravlja za dano nalogo, načrtuje pa se tudi med izvajanjem naloge in po končani izvedbi. (FM 3-21.11)

Primer je priprava napada. Naloga izvidnice je, da najde mesto za napad, ki bo omogočalo prikrit dostop in zagotovilo presenečenje.

Elementi izvidovanja so:

- opazovanje,
- premikanje,
- prisluškovanje,
- bojno delovanje,
- vrinjenje,
- sledenje in
- zavarovanje.

Temeljna načela izvidovanja so:

- neprekinjenost in stalnost,
- usmerjenost k cilju izvidovanja,
- pravočasnost,
- točnost podatkov,
- koordiniranost na vseh ravneh vodenja in poveljevanja,
- centralizacija zbiranja in obdelave podatkov in
- tajnost.

Z izvidovanjem se pridobiva podatke o:

1. nasprotniku:

- kje se nahaja,
- katere aktivnosti izvaja,

- sestava, grupiranje in najpomembnejši elementi bojnega razporeda,
- razporeditev poveljniških mest in centrov zvez,
- razpored zalednih enot, dovozov in poti za evakuacijo,
- premiki svežih sil, njihova moč in sestava,
- moč, sestava in razporeditev sil za zavarovanje posameznih območij in pomembnejših objektov,
- moč, sestava in način delovanja izvidniških enot,
- uporaba helikopterski enot in možnosti desantiranja.

2. prostoru:

- spremembe glede na topografske karte,
- ugotoviti prehodnost terena, poti in steza za vozila in vojake,
- kvaliteta in kvantiteta komunikacij,
- možnosti za naravno in umetno oviranje,
- možnosti inženirskih del (časovne in materialne potrebe za popravila poti, za utrjevanje mostov ali za vkopavanje),
- izvidovati možnost za obhod posameznih predelov ali poti, ki jih opazuje nasprotnik ali jih ima pod ognjenim nadzorom,
- iskati kraje, kjer se je možno čim bolj približati nasprotniku in izvesti presenečenje,
- izvidovati možnost premagovanja naravnih in umetnih ovir in poiskati najlažje,
- izvidovati teren, ki je primeren za počitek in zavetje enot,
- izvidovati dele poti, ki jih opazuje nasprotnik;
- maskirati in označiti poti,
- pogoji za oskrbo s hrano in vodo,
- civilno prebivalstvo,
- nevarnosti kot so plazovi, možnosti zdrsov, itd.

3. vremenskih pogojih:

- vreme in njegov vpliv na razpored in delovanje nasprotnikovih in lastnih sil,
- letni čas,
- atmosferski pojavi (oblačnost, padavine, veter, megla, temperatura),
- čas dneva in noči.

(Rižner, 2005: 6, 7)

Izvidovanje temelji na uporabi čutil:

a) **vid,**

Izvidnik opazuje če se bo pojavilo nasprotnikovo osebje, vozila, nenadno ali nenavadno gibanje, prah, dim, obnašanje živali, aktivnosti lokalnih prebivalcev, sledi vozil, sledi nasprotnikovega zavzetja območja, predkratkim posekano ali poškodovano vegetacijo, plamen, odboj, luči, ogenj, količina in tip odpadkov.

b) **sluh,**

Izvidnik posluša če bo slišal nenavadne zvoke, prižgane motorje vozil, kovinske zvoke, streljanje, nenavadno tišino, gibanje, letala ali helikopterje.

c) **otip,**

Izvidnik je pozoren, če bo čutil toploto stvari, ki so bile pred kratkim uporabljene, svežino sledi, starost hrane ali odpadkov.

d) **vonj.**

Izvidnik vonja izpuhe vozil, produkte gorenja bencina, kuhanje hrane, starost hrane ali odpadkov, iztrebke, ogenj ali milo in ostale pripomočke za vzdrževanje higiene.

2.3.2 Načini izvajanja izvidovanja

2.3.2.1 *Vkrcana izvidniška patrolja*

Izvidniki lahko med izvidovanjem ostanejo v izvidniških vozilih. Tak način izvidovanja se uporablja, ko je časa za izvidovanje malo, podrobno izvidovanje ni potrebno, teren je odprt in obveščevalni podatki pridobljeni prej so podrobni.

Prednosti takšnega izvidovanja so hitrost, ki je nujna za hitro pridobivanje in posredovanje informacij, ter uporaba vozila, ki izvidnikom nudi zaščito, lažjo navigacijo, boljše opazovanje z uporabo optike v vozilu in ognjeno podporo z uporabo podpornega orožja na vozilu.

Slabosti pa so slabše opazovanje podrobnosti, omejen pogled, neuporaba sluha, vonja in tipa. (FM 3-21-94)

2.3.2.2 *Izkrkana izvidniška patrolja*

Primarni namen izkrkanih izvidnikov je pridobiti natančne podatke o terenu, ovirah in nasprotnikovih silah, kadar je varnost na prvem mestu, saj se tako lažje zagotovi prikritost delovanja. Na voljo mora biti dovolj časa. Izvidniki se izkrcajo, da zagotovijo varnost pri prehodu nevarnih, odkritih območij, vrhov in nepreglednih terenov, kadar se pričakuje stik z nasprotnikom ali so že vzpostavili vizualni stik z nasprotnikom. Izkrcajo se tudi z namenom postavitve opazovalnice.

Varovanje si med premikanjem izvidniki zagotavljajo sami, če pa se izkrca le en vojak, mora ta ostati v bližini, da mu vozilo zagotavlja varovanje in kritje. Izkrkani izvidniki se premikajo v razporeditvi, ki omogoča neprekinjeno opazovanje prostora, zavarovanje v krogu 360 stopinj, medsebojno podporo ter neposredni bojni in vizualni stik med sosednjimi elementi razporeditve za izvidovanje. (FM 3-21-94; Glavič, 2003: 14)

Prednosti izkrkanih izvidnikov je prikritost delovanja, saj se izvidniki sami premikajo tišje in bolj prikrito kot vozilo. Izvidniki se lahko približajo nasprotnikovim enotam, zberejo podrobnejše informacije in ostanejo neopaženi. Prav tako lahko hitro organizirajo opazovalnico.

Slabosti izkrkanih izvidnikov so počasnejši premiki, potreba po natančnejšem načrtovanju in koordiniranju ter večja nevarnost za izvidnike. Težavo predstavlja tudi komunikacija, saj imajo zveze, ki jih izvidniki lahko nosijo s sabo, manjši doseg.

Minimalna oprema izvidnikov, ki delujejo izkrcani zajema standardno opremo, osebno oborožitev, zveze, zemljevid, kompas, daljnogled, po potrebi lahko tudi nočnogled. Ostalo opremo izbere enota sama, glede na nalogo. Specialna oprema, ki jo izvidniki še uporabijo so posebna hladna orožja, laserske namerilne naprave, samostreli, mine presenečenja, ipd. (FM 3-21-94; Rižner, 2006: 22)

Pri načrtovanju izvidovanja je potrebno določiti ali naj se izvidovanje usmeri na nasprotnika ali na zemljišče. Kadar se osredotoči na nasprotnika, je naloga nasprotnika poiskati in zbrati informacije o njem. Izvidovanje zemljišča lahko ločimo na izvidovanje območja, področja ali poti in zahteva več časa kot izvidovanje nasprotnika.

2.3.3 Oblike izvidovanja

2.3.3.1 Izvidovanje območja

Izvidovanje območja se izvaja na območju, katerega meje so jasno določene in ki ga nameravajo enote, ki sledijo izvidniškim zasesti, preiti ali obiti, z namenom, da se v naprej odkrije morebitne neprimerne terenske razmere, poti, ovire in sovražnikove enote. Izvidniška enota lahko ima tudi ozko usmerjeno nalogo izvidovanja le kritičnega ali ključnega območja ali objekta, kar omogoča hitrejše izvidovanje. (FM 3-21-94)

2.3.3.2 Izvidovanje področja

Izvidovanje področja se izvaja na večjem prostoru (naselje, letališče), značilnosti na zemljišču (greben, rob gozda) ali posamezni točki (most, zgradba). Področje izvidovanja ni določeno z mejami, naloge pa so enake kot pri izvidovanju območja.

2.3.3.3 Izvidovanje poti

Izvidovanje poti zajema pridobivanje podrobnih podatkov o točno določeni poti, ter zemljišču ob poti. To vključuje tudi informacije o cestah, mostovih, ovirah, morebitni RKB kontaminaciji, bližnjih sovražnikovih enotah in vsem kar bi lahko vplivalo na premik po tej poti in sovražnikovo delovanje na enote na poti. (Začasno navodilo, 2006: 160)

2.3.4 Opazovanje

Opazovanje je sistematično pregledovanje območja, zračnega prostora, ljudi ali stvari z vizualnimi, slušnimi, elektronskimi, slikovnimi ali drugimi sredstvi. (Začasno navodilo, 2006: 290)

Cilj opazovanja je zgodnje odkrivanje sovražnika in določanje smeri sovražnikovega napada. Izvaja se z nizom opazovalnic, iz katerih je mogoče opazovati verjetne smeri sovražnikovega prihoda in območja med njimi.

Opazovanje se izvaja:

- iz opazovalnice, ki je izdelan ali prirejen naravni objekt,
- iz vozila, s katerega se opazuje določeno cono ali rajon,
- iz opazovalnih točk ali
- v premikanju.

2.3.4.1 Vrste opazovalnic

Poznamo več vrst opazovalnic. Osnovne opazovalnice ločimo na glavne in pomožne. Vsaka osnovna opazovalnica lahko ima tudi lažne in rezervne opazovalnice. Glede na način izvajanja naloge so opazovalnice lahko stalne ali premične.

Glavna opazovalnica se organizira na težišču bojnega delovanja za opazovanje nasprotnikovega bojnega delovanja, zemljišča in lastnih enot.

Pomožna opazovalnica se organizira po potrebi, za opazovanje smeri in predelov, ki jih ni mogoče opazovati z osnovnih opazovalnic. Postavlja se na boke, medprostore ali pred bojne razporede lastnih enot.

Lažna opazovalnica se ureja z namenom zavajanja nasprotnika, da bi odvrnili njegovo pozornost od opazovalnic, s katerih res izvajamo opazovanje.

Rezervna opazovalnica se organizira z namenom, da se z nje nadaljuje opazovanje v primeru, ko je to nemogoče z glavnih opazovalnic.

Stalna opazovalnica je izdelana ali prilagojena naravnim objektom, premično opazovalnico pa predstavljajo bojna ali druga vozila, s katerih se opazuje med vožnjo ali med postankom. (Rižner, 2006: 11)

2.3.4.2 Naloge opazovalcev

Naloge opazovalcem so, skupaj z organizacijo dela na opazovalnici, podane v povelju, ki vsebuje:

- dopolnilo orientacije, orientirje in kodiranje objektov,
- podatke o nasprotniku,
- cono opazovanja,
- nalogo,
- delitev moštva na izmene,
- čas zamenjave,
- naloge posameznikov v izmenah,
- mesto naslednje opazovalnice in način ter pot premika do nje,
- način vzdrževanja zveze,
- mesto nadrejenega poveljnika,
- gesla in
- razpoznavne znake. (Humar v Rižner, 2006: 10)

Osnovne naloge opazovalcev so:

- opazovanje prostora pred enoto,
- spremljanje signalov patrolje,
- obveščanje nadrejenih poveljnikov in izvajanje neposrednega zavarovanja opazovalnice.

Nalogo opazovalcu zračnega prostora poda poveljnik posebej in vsebuje:

- mesto in čas opazovanja,
- cono opazovanja,
- način kovanja ciljev,
- način obveščanja,
- signale in
- način alarmiranja.

2.3.4.3 Izbira mesta za opazovalnico

Prostor za opazovalnico se najpogosteje izbira na pobočjih vzpetin in grebenov, ki so nagnjeni k nasprotniku, na podstrešjih hiš, za zidovi vrtov in ograj in v poškodovanih bojnih vozilih, ki so ostala na bojišču.

Nikoli pa prostora za opazovalnico ne izbiramo na samem vrhu vzpetin, na robu gozda, za osamljenim grmom, na umetnih nasipih, v osamljenih objektih ali na cerkvenih zvonikih, saj jih nasprotnik zlahka odkrije. Vendar pa so takšna mesta uporabna za izdelavo lažnih opazovalnic.

Prostor za opazovalnico mora zagotoviti:

- uspešno opazovanje zemljišča, nasprotnika in lastnih enot s čim manj mrtvih kotov,
- opazovanje zračnega prostora,
- dobro zvezo s poveljstvom,
- zaščito oz. prikritost pred nasprotnikovim opazovanjem z zemlje in zraka,
- prikritost prihodov in odhodov,
- udobno namestitev in možnost počitka,
- omogočati mora zaščito moštva in MTS pred nasprotnikovim ognjem in kontaminiranjem. (Rižner, 2006: 12)

2.3.4.4 Sredstva na opazovalnici

Moštvo na opazovalnici mora biti oskrbljeno s:

- sredstvi za dnevno in nočno opazovanje,
- sredstvi za prisluškovanje,
- sredstvi za osvetljevanje,
- sredstvi zvez,
- dokumenti TPE,
- priborom za pisanje in risanje,
- uro,
- kompasom in
- sredstvi za NRKB izvidovanje. (Ivanc, 2006: 7)

2.3.4.5 Dokumenti na opazovalnici

Vsaka opazovalnica mora voditi naslednje dokumente:

- dnevnik opazovanja,
- skico opazovanja,
- listo angažiranja,
- karto za vnos zbranih podatkov.

a) Dnevnik opazovanja vsebuje:

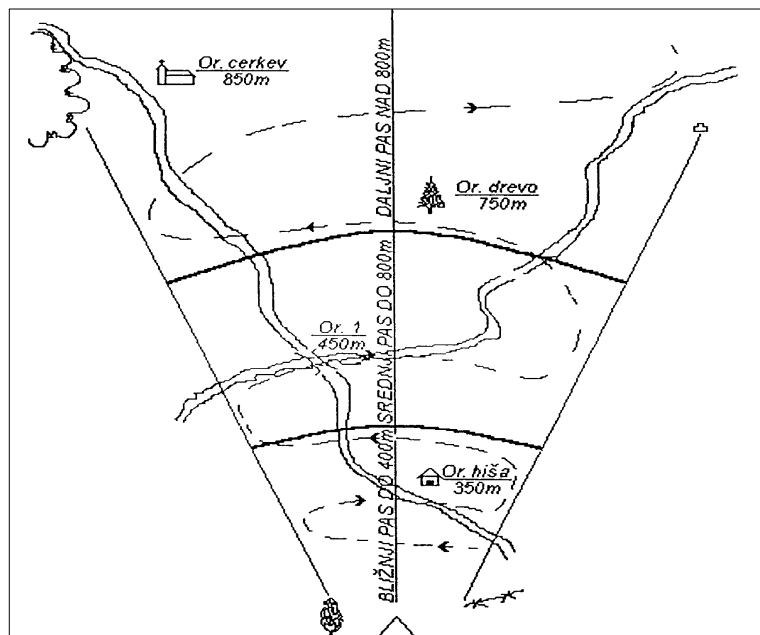
- zaporedno številko,
- datum in čas,
- osnovne značilnosti podatka – kaj in kje je odkrito,
- komu in kdaj je podatek posredovan in
- opombe (posebnosti in drugi pomembni zaznamki).

b) Skica opazovanja je v približnem merilu izdelan prikaz cone opazovanja, s podatki o nasprotniku in značilnimi objekti na zemljišču, in vsebuje:

- mesto opazovalnice,
- grob relief s pomembnejšimi objekti,
- cono opazovanja,
- orientirje z razdaljami do njih in
- smer severa.

Podatke o opazovalnici in nasprotniku rišemo s taktičnimi znaki, orientirje pa takšne kot so videti. Ostale objekte rišemo s topografskimi znaki (slika 1).

Slika 1: Skica opazovanja

Vir: Izvidniški priročnik v Ivanc 2006: 8

c) **Lista angažiranja** vsebuje:

- seznam moštva na opazovalnici,
- opis aktivnosti, ki jih izvaja posameznik,
- časovno opredelitev trajanja izvajanja aktivnosti in
- opombo.

d) **Karta za vnos zbranih podatkov** je karta opazovanega zemljišča v predhodno določenem merilu, kamor opazovalci vrisujejo dogovorjene znake.

2.3.4.6 Cona opazovanja

Cona opazovanja je določen prostor, ki ga mora opazovati opazovalec iz določene opazovalnice. Opredeli se z najmanj štirimi orientirji, do katerih izmerimo razdaljo in jih oštevilčimo od najbližjega do najbolj oddaljenega.

Globina in širina cone opazovanja sta odvisni od:

- naloge enote,
- značilnosti zemljišča,
- pomembnosti smeri,
- oddaljenosti in načina delovanja nasprotnika in
- meteoroloških pogojev.

Cona opazovanja se načelno deli na pasove:

- bližnji pas sega do 400m in se opazuje s prostim očesom, razpoznavamo lahko tudi najmanjše podrobnosti,
- srednji pas sega do 800m in ga opazujemo s prostim očesom in tehničnimi sredstvi in
- daljni pas, ki sega preko 800m, opazujemo ga le s tehničnimi sredstvi. (Ivanc, 2006: 9)

2.3.4.7 Opazovanje ponoči in v razmerah slabše vidljivosti

Ponoči in v razmerah slabše vidljivosti je opazovanje zelo otežkočeno ali onemogočeno, zato je toliko pomembnejša izbira mesta opazovalnice.

Opazovanje s prostim očesom izvajamo tako, da počasi pregledamo območje, pri tem pa se na posameznih mestih zaustavljamo za nekaj sekund. Ko opazujemo posamezne objekte uporabljamo izvensrediščno gledanje, ker tako lažje določimo obliko objekta in opazovani objekt lažje prepoznamo. Opazovanje premikov in posameznih objektov pa se izboljša z gledanjem izpod čela.

Pri opazovanju si pomagamo tudi s sredstvi za nočno opazovanje in termovizijo.

2.3.4.8 Opazovanje na začasno zasedenem ozemlju in v zaledju nasprotnika

Opazovanje na začasno zasedenem ozemlju in v zaledju nasprotnika je zelo pomembno, saj omogoča pridobivanje podatkov, ki lahko usodno vplivajo na odločanje.

Osnovne značilnosti opazovanja v teh pogojih so:

- opazovalnice ne urejamo v pravem pomenu besede, temveč izberemo najnujnejši

- zaklon za opazovanje, ki pa mora biti odlično maskiran,
 - izdelujemo le skico objekta na katero vnesemo vse podrobnosti,
 - ne odredimo orientirjev, komuniciranje na opazovalnici poteka le s šepetom in z dogovorjenimi signali,
 - opazovanje se izvaja z več opazovalnic istočasno, odvisno pa je od števila in značilnosti objekta,
 - mesto za opazovanje je potrebno zasesti ponoči in v pogojih slabše vidljivosti.
- (Ivanc, 2006: 11)

2.4 OBDELAVA IN UPORABA OBVEŠČEVALNIH PODATKOV S POROČANJEM IN OBVEŠČANJEM

2.4.1 Zagotovitev ohranitve informacij

Pomemben del obveščevalne dejavnosti je poleg zbiranja informacij, zagotovitev, da zbrane informacije prispejo do nadrejenih v celoti in necenzurirane.

Ko se vsi elementi izvidnice zopet zberejo na zbirni točki, poveljnik izvidnice poskrbi, da so vsi člani izvidnice seznanjeni s pridobljenimi informacijami. Tisti, ki bili za to v naprej določeni, vse podatke zapišejo in naredijo vse potrebne skice. Informiranje ostalih izvidnikov lahko, po odločitvi poveljnika, zaradi varnosti poteka tudi na bolj oddaljeni točki, ključnega pomena pa je, da so z informacijami seznanjeni vsi. Na ta način lahko, v primeru spopada in žrtev, preživeli poskrbi, da informacije poda nadrejenemu poveljstvu. (FM 3-21-94)

2.4.2 Poročanje in obveščanje

Še pred odhodom izvidnice iz baze se naredi načrt izvidovanja, ki med drugim vsebuje tudi:

- klicne znake,
- frekvence (osnovne in rezervne) – če so opremljeni z radijsko postajo,
- čase poročanja,
- kodne besede,
- številčno kombinacijo,
- vizualne znake,
- zvočne znake, ipd. (Rižner, 2006: 39)

Naredi se več scenarijev, ki predvidevajo različne situacije, vse pa je podrejeno temu, da bi lahko izvidniški vod zbral kar največ informacij in jih prenesel nadrejenemu poveljstvu.

Od predhodnega dogovora, ki ga narekuje situacija, je odvisno, ali bodo izvidniki informacije sporočali sproti, večkrat med izvidovanjem ali šele po vrnitvi v bazo. Če so informacije nujne za hitro sprejemanje takojšnjih odločitev (izvidniki v bojni situaciji) je pomembno, da izvidniki poročajo novo pridobljene informacije sproti, saj le-te čez čas izgubijo vrednost. Informacije morajo biti posredovane točno takšne kot so. Izvidniki ne smejo predvidevati, razvrščati po pomembnosti, pretiravati ali na kakršenkoli način informacije spreminjati. (FM 3-21-94) Pomembno je tudi, da se za uspešen povratek, zagotovi varnost izvidnikov. V

precejšnji meri pa si varnost, premičnost in preživetje zagotavljajo sami.

2.4.3 Obdelava in uporaba podatkov

Bataljonski službi S2 in S3 sta odgovorni za koordinacijo in usmerjanje bataljonskega izvidovanja. Pred izvidovanjem nadrejeni poveljnik naredi listo prioriternih informacij na podlagi ocene, katere informacije so za njegovo nalogo ključne. S3 poskrbi, da je poveljnik izvidnice seznanjen z načrtom in katere so ključne informacije, ki jih morajo zbrati. (FM 3-21-94)

Obveščevalne podatke je potrebno sproti in sistematično obdelati. Določi se njihova vrednost in kredibilnost, saj je večina podatkov nepopolnih, si nasprotujejo ali pa so zavestne dezinformacije sovražnika. Praviloma se noben obveščevalni podatek ne sme uporabiti brez obdelave v obveščevalnem ali v drugem, za to pristojnem organu.

Obdelovanje obveščevalnih podatkov je obvezen postopek v delu poveljstva, in obsega evidentiranje, analizo, sintezo in razvrščanje. Obveščevalne podatke lažje, hitreje in bolje obdeluje poveljstvo ali enota, ki bolje pozna sovražnika. Tisti, ki obveščevalne podatke zbirajo na terenu, posredujejo te podatke v celoti, brez selekcije, »surove«. Šele tisti, ki jih obdelujejo ocenijo kaj je pomembno in kaj ne, kaj je povezano in kaj ni, saj imajo širšo sliko dogajanja. Podatke namreč sprejemajo iz različnih virov, dlje časa. Pomembni so vsi podatki – tako tisti, ki povedo kje se nasprotnih nahaja, kot tisti, ki povedo kje ga ni.

3 PREMIČNOST

Izvidniške enote morajo v večini primerov s sovražnikom vzpostaviti kontakt, vendar same ne smejo biti opažene. Tako ohranijo iniciativo in nadzor nad situacijo. Če pridejo v stik z nasprotnikom mora poveljnik poskrbeti, da v tem času zberejo čim več podatkov, stik čim prej prekinejo in se izognejo bojem z nasprotnikom.

Izvidnikom lahko premik zagotavljajo vozila, plovila, helikopterji, letala ali pa se premikajo peš. Vozila jih dostavijo do začetne točke njihovega samostojnega premika, jih premikajo od ene točke izvidovanja ali opazovanja do druge ali pa se ves čas izvidovanja premikajo z vozili. Kakšen način transporta bodo izbrali je odvisno od situacije in naloge.

Vsaka od možnosti ima pozitivne in negativne plati. Vozila lahko nudijo izvidnikom zaščito, lažje opazovanje, komuniciranje, delovanje, omogočajo jim hiter premik, hkrati pa lahko izdajajo njihov položaj zaradi glasnosti, oblike in velikosti.

V Slovenski vojski se izvidnikom premičnost omogoča z lahkim kolesno oklepnim vozilom Valuk, oklepno zaščitenim vozilom Hummer, helikopterjem B – 412, helikopterjem AS 532 AL Cougar in letalom Pilatus PC – 6, če gre za izvidnike-padalce.

3.1 LAHKO KOLESNO OKLEPNO VOZILO VALUK

Valuk je oklepno večnamensko vojaško vozilo s pogonom na vseh šest koles, s čimer se zagotavlja velika mobilnostjo, okretnostjo in dobra uravnoveženost. Ima nizko silhueto, visokokvalitetno oklepno pločevino in možnost bređenja vode do višine 1,2 m. (Valuk 6 x 6, Sistemska tehnika)

Valukov oklep zagotavlja zaščito, ki velja kot NATO standard - spredaj do 12,7 x 99 mm na razdalji od 100 m, bočno in zadaj je neprebojen za NATO strelivo 7,62 x 51mm na razdalji od 30 m in drobce granat ter min. Spredaj je neprebojen za protipehotne mine, zgoraj pa ščiti posadko od drobcev granat. Na mestu kjer sedita voznik in strelec, ter v bojnem oddelku, so nameščene obloge, ki ščitijo pred drobci.

V notranjosti je nameščena NRKB naprava, ki preprečuje vdor kontaminantov v notranjost vozila, ki z vpihavanjem prečiščenega zraka v notranjosti ustvarja nadpritisk, zaradi katerega ni možen prodor kontaminantov v vozilo.

Vozilo je opremljeno z napravo za izstreljevanje dimnih nabojev, s katerimi se ustvarja dimna zavesa.

Vozilo Valuk je opremljeno z dvema ločenima protipožarnima sistemoma. Prvi se nahaja v motornem delu, drugi pa v upravljalnem in v bojnem delu vozila. Prvi ob požaru voznika najprej opozori in nato samodejno pogasi požar, drugi pa deluje avtomatsko, preko treh optronskih senzorjev, ki zaznajo svetlobo plamena, ne glede na njegov izvor. (Kocjan, 2006: 33)

3.2 OKLEPNO ZAŠČITENO VOZILO HUMMER

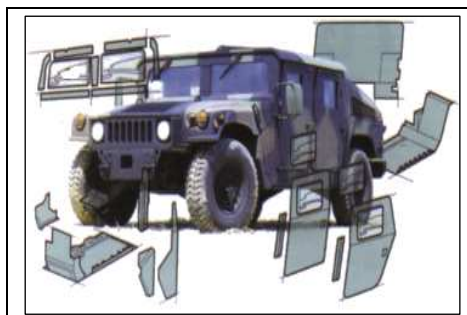
Hummer je izredno vzdržljivo in robustno vozilo, zaradi voznih lastnosti ter pogonskega sklopa pa mu blato, voda, močvirje in valovit teren ne morejo do živega.

Vozilo ima balistično zaščito pred prebojnimi izstrelki 7,62 mm z vseh strani, streha zaščiti pred drobci topovske granate 155 mm, vozilo pa zagotavlja posadki tudi zaščito pred protitankovskimi minami. Na prednji osi prenese eksplozijo šestkilogramske mine, na zadnji pa učinke dveh kilogramov eksploziva (slika 2). Na stropu je vrtljivi nastavek, na katerega lahko namestimo mitraljez 12,7 mm. (Hummer, Slovenska vojska)

Vozilo je dolgo 4,99 metra, široko 2,3 metra, v višino pa meri 1,9 metra. Poganja ga 6,5 litrski turbodizelski motor z močjo 190 KM, ki doseže največjo hitrost do 125 km/h. Oklepno vozilo brez težav premaguje vodne ovire do globine 75 centimetrov in vertikalne ovire do pol metra. Vozilo je opremljeno z električno ogrevanimi stekli za zimske razmere, ki omogočajo uporabo termovizijskih naprav za nočno opazovanje.

Hummer nima naprave za ustvarjanje dimne zavese, nima NRKB zaščite, niti možnosti naknadne vgradnje in nima protipožarne zaščite.

Slika 2: Elementi oklepne zaščite Hummerja M1114

Vir: Obramba v Kocjan, 2006: 33

3.3 HELIKOPTER B – 412

Helikopter bell 412 (slika 3) je štirikraki, dvomotorni transportni helikopter ameriškega proizvajalca Bell Helicopter Textron Inc. Skonstruiran je za prevoz oseb in tovora. Poleg dveh pilotov lahko helikopter sprejme do 13 oseb. Pri polnih rezervoarjih goriva lahko dvigne še približno 1200 kg tovora. Glavni rotor ima štiri krake in premer 14,02 m. Helikopter meri v dolžino vključno z glavnim in repnim rotorjem 17,1 m, v višino 3,3 m, v širino pa 2,8 m brez upoštevanja glavnega rotorja. Največja hitrost helikopterja je 260 km/h, praktična višina letenja pa 4800 m. (Helikopter B-412; slovenska vojska)

Slika 3: Bell 412

Vir: Helikopter B-412; slovenska vojska

Tabela 1: Lastnosti B-412

Motor	2x Pratt & Whitney PT6T-3D
Moč	2x 900 HP
Največja hitrost	259 km/h
Dolet	745 km
Trajanje leta	4 h
Največja višina leta	5359 m
Največja višina lebdenja z učinkom zemlje	3109 m
Največja višina lebdenja brez učinka zemlje	1585 m
Premer rotorja/število krakov	14 m/4
Dolžina z rotorjem	17,1 m
Dolžina	12,66 m
Višina	3,7 m
Posadka + potniki	3 + 11
Največja vzletna masa / z zunanjim tovorom	5398 kg
Koristna masa (tovora in goriva)	2484 kg
Masa zunanjega tovora	2041 kg
Dodatna oprema	
Kljuka za prevoz zunanjega tovora	
Zunanje elektro-hidravlično dvigalo	272 kg / 75 m
Sistem za samozaščito	
Vreča za gašenje požarov	
Mitraljez MAG 7,62 mm	1380 nabojev
Lanser LAU-7H 70 mm	7 raket

Vir: Helikopter B-412; slovenska vojska

3.4 HELIKOPTER AS 532 AL COUGAR

Posadko večnamenskega transportnega helikopterja AS 532 AL Cougar (slika 4) sestavljajo pilota in tehnik letalec, poleg njih se lahko v potniško kabino namesti še 24 vojakov. Cougar lahko s tremi člani posadke prevaža do 3500 kg težak tovor. Njegova poglavitna naloga je prevoz vojakov in njihove opreme. Lahko se uporablja za prevoze večjih tovorov, evakuacijo ranjencev in civilistov z ogroženih območij, reševanje na morju in v gorah, metanje padalcev itn. Primeren je tudi za gašenje požarov.

Cougar ima uvlačljivo podvozje, kar mu zagotavlja za 5 % večje hitrosti in 5 % manjšo porabo goriva v primerjavi z nepremičnimi sanmi, tako da leti več kot 1100 km daleč. Pozimi se na kolesa namestijo sani, ki zagotavljajo pristajanje in taksiranje na zasneženih površinah. Cougar lahko vzleta in pristaja do nadmorske višine 5100 metrov, njegov vrhunec leta pa je 7600 metrov.

Hidravlična dvigalka, ki je nameščena na helikopterju, je uporabna predvsem pri reševanju v gorah in na morju oziroma v primerih, ko helikopter ne more pristati.

Slika 4: Helikopter Cougar

Vir: Helikopter AS 532 AL COUGAR; slovenska vojska

Slovenski helikopterji so opremljeni tudi s sistemom za metanje infrardečih in toplotnih vab, ki predstavljajo osnovni obrambni sistem Cougarja. V potniško kabino se lahko namesti mitraljez, s katerim se strelja skozi odprto okno potniške kabine na desni ali levi strani. Helikopter je opremljen z vremenskim radarjem, ki omogoča delovanje v vsakem vremenu. Kabina je zasnovana na konceptu »steklene kabine« (angl. glass cockpit), tako da v njej prevladujejo zasloni.

Tabela 2: Lastnosti Cougarja

Motor	2x Turbomeca Makila 1A1
Moč	2x 1877 HP
Največja hitrost	309 km/h
Dolet	830 km
Največja višina leta	7600 m
Največja višina lebdenja z efektom zemlje	3250 m
Največja višina lebdenja brez efekta zemlje	2300 m
Premer rotorja/število krakov	15,6 m/4
Dolžina z rotorjem	18,7 m
Dolžina	16,29 m
Višina	4,95 m
Posadka + potniki	3 + 24
Največja vzletna masa / z zunanjim tovorom	9000 kg / 9350 kg
Koristna masa (tovora in goriva)	4190 kg
Masa zunanjega tovora	4500 kg
Dodatna oprema	
Kljuka za prevoz zunanjega tovora	
Zunanje elektro-hidravlično dvigalo	272 kg / 75 m
Sistem za samozaščito	

Vir: Helikopter AS 532 AL COUGAR; slovenska vojska

3.5 LETALO PILATUS PC – 6

Letalo Pilatus PC-6/B2-H4 Turbo Porter (slika 5) lahko služi za prevoz padalcev do točke izskoka. Naenkrat lahko nudi transport do desetim padalcem – odvisno od opreme.

Slika 5: PILATUS PC-6/B2-H4 Turbo Porter

Vir: PILATUS PC-6/B2-H4 Turbo Porter; slovenska vojska

Tabela 3: Lastnosti Pilatusa PC – 6

Motor	Pratt & Whitney PT6A-27 turboprop motor s 3 krakim propelerjem hidravlično vodljivega koraka z reverzom
Moč / vlek	680 HP reducirana na 550 HP
Največja hitrost	280 km/h
Dolet	920 km
Trajanje leta	4h 35 min
Največja višina leta	7620 m
Faktor dovoljene obremenitve	+3,5g do -1,43g
Razpon kril	15,87 m
Dolžina	10,90 m
Višina	3,2 m
Posadka + potniki	1 + 10
Največja vzletna masa	2800 kg
Koristna masa (tovora in goriva)	1530 kg
Dolžina vzletne steze	197 m
Dolžina pristajalne steze	127 m
Dodatna oprema	
Rezervoar za vodo	
Smuči za pristajanje	

Vir: PILATUS PC-6/B2-H4 Turbo Porter; slovenska vojska

4 PREŽIVETJE

Izvidniki so opremljeni z osebno opremo, ki jim nudi zaščito in omogoča preživetje. V tem poglavju bomo pogledali opremo, ki jo lahko izvidnik nosi s sabo za osebno zaščito ter znanja, ki jih izvidniki morajo imeti, da pri opravljanju kompleksnih in dolgotrajnejših nalog znajo preživeti.

V ameriškem priročniku (FM 21-76-1) so ključni elementi, ki omogočajo preživetje, opisani na kratko v obliki razlage pomena besede „survival“ - preživetje, kot kratice.

S - Size up the situation, surroundings, physical condition, equipment – oceni situacijo, okolje, fizično kondicijo in opremo,

U - Use all your senses – uporabi vsa čutila,

R - Remember where you are – zapomni si, kje se nahajaš,

V - Vanquish fear and panic – obvladuj strah in paniko,

I - Improvise and improve – improviziraj in izkoristi možnosti,

V - Value living – ceni življenje,

A - Act like the natives – opazuj prebivalce in jih posnemaj,

L - Live by your wits – uporabi vse svoje spretnosti.

K temu lahko dodamo še: s pridom uporabljaj vso znanje, ki si ga pridobil na urjenjih, dobro izkoristi opremo, ki jo imaš s sabo in ne pozabi, da je tvoj cilj izpolniti dano nalogo in se vrniti s potrebnimi informacijami.

4.1 OSEBNA OPREMA

4.1.1 Bojna čelada

Več kot tri četrtine vseh smrtnih ran povzročijo drobci granat in ne krogle iz pušk, zato je bojna čelada osnovna zaščita vsakega bojnika.

Čelado slovenskega vojaka (slika 6) odlikuje visoka stopnja zaščite pred drobci granat do hitrosti 620 m/s, pištolskimi naboji 9mm para in visoka zaščita proti upogibu čelade ob zadetku. Čelada je težka 1.450 g. Varnostna sponka omogoča odpenjanje ob prevelikem sunku pri zadetku drobca ali krogle. Maskirana prevleka je z notranje strani obarvana belo in tako omogoča uporabo čelade tudi pozimi. Čelada je združljiva z zaščitno masko in omogoča namestitev nočnogleda.

Slika 6: Bojna čelada z zaščitnimi očali

Vir: Kocjan, 2006: 26

4.1.2 Zaščitna očala

Zaščitna očala (slika 6) so namenjena protibalistični in protilaserski zaščiti. Ščitijo pred drobcu minskoeksplozivnih sredstev, laserji in UV-žarki. Osnovno ogrodje očal zagotavlja balistično zaščito in hkrati štiti pred prahom in vetrom. Na ogrodje je mogoče namestiti dodatne filtre, ki štiti pred laserji in UV-žarki. V notranjost zaščitnih očal je mogoče namestiti očala z dioptrijo. Očala imajo posebej oblikovane ventilacijske odprtine, ki onemogočajo vnos prahu, hkrati pa omogočajo dobro zračenje, ki preprečuje rošenje. (Zaščitna očala; slovenska vojska)

4.1.3 Zaščitni fragmentacijski jopič

Zaščitni fragmentacijski jopič (slika 7) je izdelan iz materialov, ki omogočajo uporabo v vseh razmerah, 24 ur na dan. Omogoča lahko in udobno nošenje in namestitev brez dodatne pomoči, nameščanje dodatnih zaščitnih plošč ter zaščito vratu in genitalij. Uporaba jopiča ne sme ovirati uporabnika pri izvajanju nalog, pri gibanju, uporabi orožja in drugih delov opreme. Tkaninski del je delno nevnetljiv in ne povzroča šumenja. Jopič tehtata v povprečju 3,4 kg.

Poleg drobcev zadrži tudi izstrelke:

- pištole 9mm Bereta M92 FS, naboj FMJ PPU ali S&B,
- pištole 7,62mm M57 CZ, naboj FMJ PPU,
- revolver Colt. 357, naboj FMG, koničast. (Kocjan, 2006: 27)

V komplet zaščitnega jopiča sodita tudi dve dodatni zaščitni plošči (dimenzij 250mm x 300mm) izdelani iz balističnega polietilena, ki zdržita izstrelke naslednjih nabojev iz avtomatskega orožja:

- ostrostrelna puška Steyr 7,62 x 51, naboj FMJ,
- avtomatska puška M70 AB2 /,62 x 39, naboj FMJ,
- avtomatska puška SAR 80 5,56 x 45, naboj M193. (Kocjan, 2006: 27)

Slika 7: Zaščitni fragmentacijski jopič s ploščo iz balističnega polietilena

Vir: Obramba v Kocjan, 2006: 28

4.1.4 Zaščitna maska s filtrom

Zaščitna maska s filtrom (slika 8) ščiti kožo obraza pred usedanjem in delovanjem bojnih strupov ter preprečuje vdihovanje strupenih kemičnih snovi, bioloških agensov, radioaktivnih in prašnih delcev, v kombinaciji z zaščitnim filtrom tudi pred drugimi industrijskimi nevarnimi kemičnimi snovmi.

Naličnica ščiti kožo obraza pred delovanjem bojnih strupov v času do 48 ur. Trajanje zaščite dihal je odvisno od nasičenosti filtra (koncentracije bojnega strupa in časa uporabe).

Zaščitna maska omogoča namestitev filtra na levo ali desno stran. Na nasprotni strani od nameščenega filtra je privit čep z govorno membrano, ki izboljšuje prenos zvoka. (Kocjan, 2006: 29)

Slika 8: Bojovník z zaščitno masko M95

Vir: Obramba v Kocjan, 2006: 29

4.1.5 Lahka zaščitna obleka NRKB

Lahka zaščitna obleka (LZO) je namenjena za zaščito telesa ter osebne opreme pred kontaminacijo z bojnimistrupi v kapljičasti obliki, radioaktivnimi delci, biološkimi agensi in manj agresivnimi industrijskimi kemikalijami. V kombinaciji z ustrezno zaščitno masko (slika 9), nudi uporabniku zaščito do 10 ur.

Slika 9: Lahka zaščitna obleka

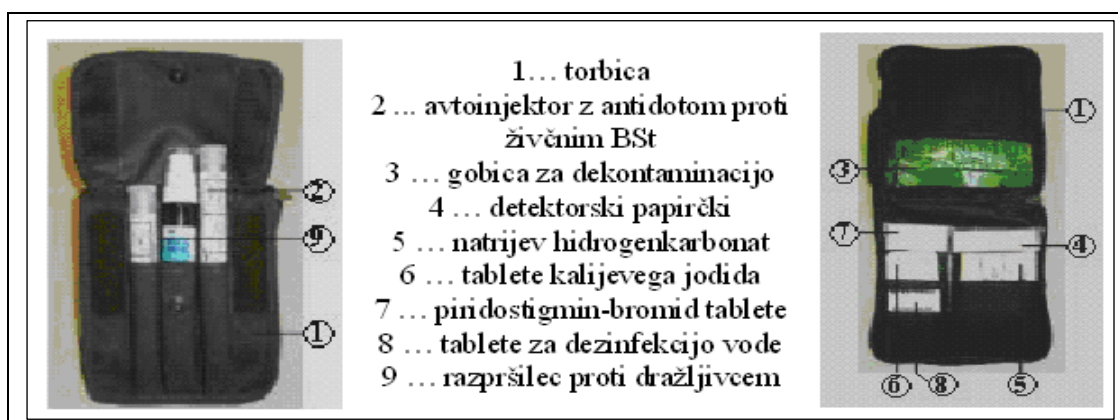
Vir: Kocjan, 2006: 35

4.1.6 Pribor za osebno dekontaminacijo

Vsebina pribora za osebno dekontaminacijo (POD) (slika 10) nam omogoča:

- osebno dekontaminacijo odkritih delov kože, oči, nosu, žrela in želodca,
- dezinfekcijo biološko oporečne vode,
- preventivno pred delovanjem živčnih bojnihstrupov in kopičenjem radioaktivnega joda,
- nudenje prve pomoči pri zastrupitvi z živčnimi bojnimistrupi,
- hitro in preprosto detekcijo prisotnosti živčnih bojnihstrupov in mehurjevcev.

Slika 10: Vsebina pribora za osebno dekontaminacijo

Vir: Kocjan, 2006: 36

4.1.7 Oprema za preživetje

Oprema za preživetje vsebuje: menažko, čutarico (slika 11) in gorilnik. K temu izvidniki dodajo še žepne nožke, ročne žagice, vrvi, ogledalo, svetilko in podobno opremo, ki se jim zdi uporabna.

Slika 11: Oprema za preživetje

Vir: Kocjan, 2006: 37

4.2 DODATNA OPREMA

4.2.1 Prenosna radijska centrala PRC 40

Za predajanje informacij so izvidniške enote SV ponavadi opremljene s Prenosno radijsko centralo - PRC 40, ki je namenjena za vzdrževanje radijskih zvez v HF področju frekvenc, na najnižjih taktičnih nivojih (do nivoja čete).

Lastnosti PRC 40 (slika 12):

- deluje v HF obsegu frekvenc,
- zaščiten način delovanja in frekvenčno skakanje,
- enostavno upravljanje s tipkovnico in elementi na čelni plošči,
- prikazovalnik daje navodila operaterju med delovanjem,
- vgrajeni programi samotestiranja in diagnostike,
- možnost prenosa govora in digitalnih podatkov,
- možnost selektivnega klica,
- možnost daljinskega upravljanja,
- možnost avtomatske vzpostavitve zveze na najprimernejšem prostem kanalu (funkcija AUTO-CALL),
- omogoča prenos kratkih numeričnih sporočil (FLASH),
- omogoča oddajo in sprejem na različnih frekvencah (DUAL),
- omogoča avtomatsko vzpostavitev v načinu ALE (naprave označene z rumeno črto) in s tem prenos podatkov do 4800 bit/s.

Slika 12: PRC 40

Vir: Ivanc, 2006: 21

Osnovni TT podatki:

- frekvenčni obseg: 1,5 – 29,9999 MHz,
- število kanalov: 285.000,
- število prednastavljenih kanalov: 20,
- modulacija: AM, način dela: USB, LSB, AM,
- oddajna moč: 5 W; 10 W; 20 W,
- napajanje: 12 V akumulator,
- vrste dela: govor, prenos podatkov,
- selektivni klic: 31 naslovov (27 ind., 3 skupinski, 1 splošen).

4.2.2 Nočnogled Loris

Nočnogled LORIS SB (slika 13) je elektronsko-optična naprava namenjena opazovanju bojišča, merjenju in streljanju na cilje preko dnevnih merkov orožja ponoči na razdaljah do 200 metrov. Nočnogled se lahko uspešno uporablja tudi v zaprtih prostorih z vklopom IR osvetljevalca, ki učinkovito osvetljuje področje do razdalje 10 metrov.

Deluje na principu ojačitve vidne svetlobe male intenzivnosti (svetloba meseca, zvezd in drugih naravnih virov svetlobe). S pomočjo pasivnega merka je možno uspešno odkrivati in v ugodnih okoliščinah tudi uničevati nasprotnikova IR sredstva starejših letnikov, ki niso vidna s prostim očesom. V nočnih razmerah v jasnem vremenu brez lune, nočnogled omogoča prepoznavanje predmetov s karakteristično dimenzijo en meter na razdalji približno 400 m. (Perovšek v Ivanc, 2006: 18).

Slika 13: Nočnogled Loris

Vir: Perovšek v Ivanc, 2006: 18

4.2.3 Termovizija

Termovizijske naprave, ki jih pogosto imenujemo tudi infrardeče ali pa toplotne kamere, so človekovo sposobnost zaznavanja svetlobe razširile iz vidnega v infrardeči (IR) del spektra. Toplotna slika je rezultat lastnega sevanja in razlik v emisivnosti, zato za toplotno sliko ni potrebna osvetlitev. Termovizijske kamere enako dobro delujejo ponoči in podnevi. Ne škodi jim nobeden izvor svetlobe ali toplote, nudijo pa nam možnost opazovanja okolici glede na razlike v temperaturah, kar zelo otežuje maskiranje opazovanemu in bistveno olajša opazovanje. (Ivanc, 2006: 19)

4.3 PREŽIVETJE V NARAVI

Sposobnost preživetja v naravi je ključna veščina, ki izvidnikom, ki so dlje časa distancirani od ostalih enot, omogoči preživetje. Poznavanje okolja v katerem se gibljejo jim olajša premikanje, omogoča lažje maskiranje, nudi možnosti iskanja pitne vode, prehrane in zavetja.

Izvidniki vzamejo s sabo iz baze le omejeno količino vode in hrane. Za večdnevne akcije in v primeru nepredvidenih dogodkov, pa morajo biti izvidniki sposobni poiskati pitno vodo v danem okolju, si poiskati hrano, ki je užitna in si jo pripraviti. Znati si morajo poiskati ali narediti zavetje – bivak, skratka, sposobni morajo biti preživeti samostojno.

4.3.1 Pitna voda

Najnужnejša potreba, ki jo morajo vsi ljudje zadovoljiti je pitna voda. Ne glede na okolje je nadomeščanje tekočine nujno. V okoljih, kjer je vroče, pa je ta potreba še izrazitejša.

Voda je v naravi dostopna na različne načine, odvisno od okolja. Lahko jo najdemo v obliki jezer, potokov, rek, ponikalnic, podzemnih vod, deževnice, snega, ledu ipd. Težava iskanja vode je zagotoviti, da je voda pitna. Urin, sokovi rib, kri in morska voda so nepitni! Tudi alkohol spada na listo prepovedanih substanc v razmerah pomanjkanja tekočin.

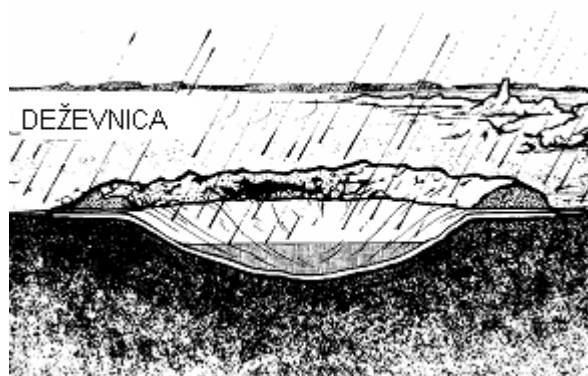
Osnovni ukrep za zagotavljanje pitnosti vode je *prekuhavanje*. Voda mora vreti vsaj eno minuto ter za vsakih dodatnih 1000 m nadmorske višine, še dodatno minuto. Najvarneje je, da pustimo vodo vreti deset minut, ne glede na okolje.

Drugi način čiščenja vode je uporaba *čistilnih tablet*. Tablete za dezinfekcijo vode se v Slovenski vojski nahajajo v priboru za osebno dekontaminacijo (glej poglavje 4.1.6). Opozoriti moram, da so tablete namenjene le za dezinfekcijo biološko oporečne vode, ne pa tudi kemijsko oporečne vode.

Tretji način je, da četrto litra vode dodamo 8 kapljic jodove raztopine in pustimo stati 10 minut.

Deževnica, zbrana v čisto posodo, je pitna brez predhodnega čiščenja. Zberemo jo lahko v čisto posodo, vrečko ali ponjavo. Lahko skopljemo luknjo v zemljo, če imamo možnost jo obložimo še s plastično cerado, in počakamo da se voda nabere (slika 14).

Slika 14: Zbiranje deževnice

Vir: FM 21-76-1; VII

Pitna sta tudi stopljen sneg in led, če sta nabrana v čistem okolju. Sneg in led je potrebno pred zaužitjem stopiti, da ne pride do prehlada ali omrzlin ustnic in grla. Stopimo in zagrejemo ju lahko s toploto telesa, tako da ju v nepremočljivih vrečkah hranimo pri telesu, s pomočjo ognja, tako da ju stalimo neposredno nad ognjem ali da damo zraven zagrete kamne.

Vodo lahko zberemo s pomočjo čistih krp, robcev ali delov oblek, s katerimi absorbiramo vlago iz rastlin (lahko tudi med hojo (slika 15)) in različnih predmetov. Krpo lahko privežemo tudi okoli drevesa ali veje ter poskrbimo da konec visi nad zbirno posodo. Tako se voda, ki odteka po drevesu navzdol zbira na krpi in od tam steka v zbirno posodo (slika 16).

Slika 15: Zbiranje vode s pomočjo absorbiranja iz rastlin med hojo

Vir: FM 21-76-1: VII

Slika 16: Zbiranje vode, ki odteka iz drevesa

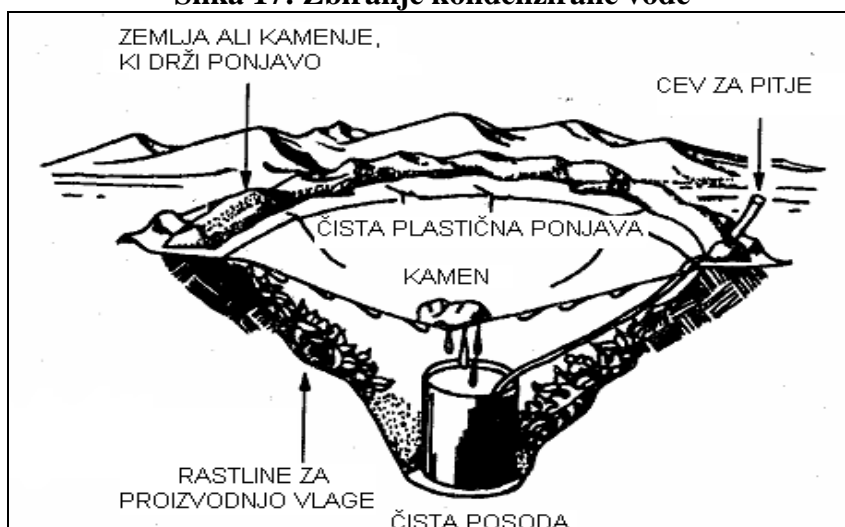

Vir: FM 21-76-1: VII

Težave, ko imamo v okolju le podtalnico, se začnejo že pri iskanju in nabiranju vode. Osnovno orodje, ki ga v tem primeru potrebujemo je lopata. Najprej ocenimo kje je največja verjetnost, da se voda nahaja. Iščemo vlažna mesta, mesta kamor se steka deževnica, suhe rečne struge in podobno.

Zbiramo lahko vodo, ki nastane s kondenzacijo. Najprej izkopljemo luknjo v obliki sklede. Na sredini naredimo jamo za zbiranje vode, kamor postavimo čisto posodo, pločevinko oziroma kar primerne imamo pri roki. Iz posode, kamor se bo zbirala voda lahko napeljemo cev za pitje, vendar je dobro, da cev zamašimo kadar je ne uporabljamo, da vlaga ne izhaja. Čez luknjo poveznemo plastično ponjavo in na sredino postavimo kamen. Zaradi teže kamna se ponjava upogne in oblikuje stožec. Voda, ki se nabere s kondenzacijo, se tako steka proti sredini stožca, v posodo. V luknjo lahko namestimo rastline, ki služijo kot dodaten vir vlage, vendar moramo paziti, da rastline niso strupene. Robove ponjave zasujemo s peskom, zemljo ali obložimo s kamenjem, da ostane na mestu (slika 17).

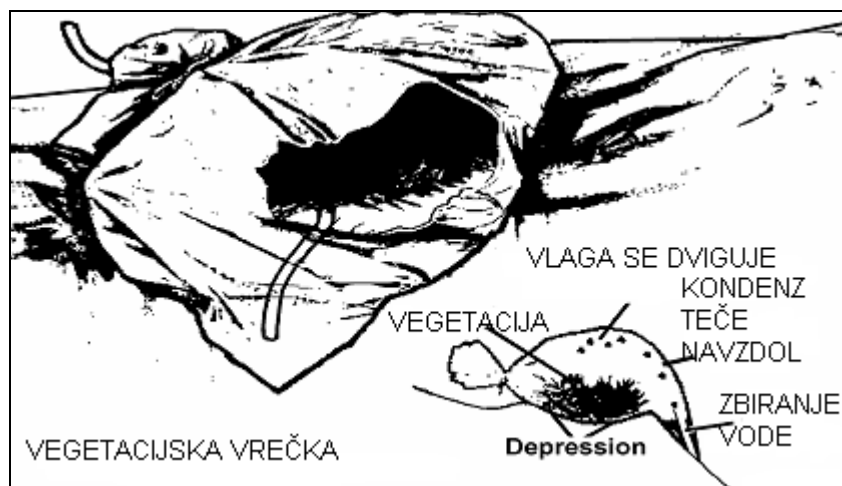
Slika 17: Zbiranje kondenzirane vode

Vir: Ranger, 2000: 11-5

Sami si lahko naredimo priročno vegetacijsko vrečko (slika 18). V čisto plastično vrečko damo vegetacijo, ki jo najdemo v okolici. Paziti moramo, da rastline niso strupene. Vrečko postavimo na sonce tako, da se lahko kondenzirana voda, ki jo rastline v vrečki proizvedejo, steka v del vrečke, ki je položen nižje. Če imamo cevko jo napeljemo od prostora, kjer se bo voda zbirala, ven in dobro zavežemo. Cevko moramo zamašiti, kadar je ne uporabljamo, da ne izhaja vlaga. Vedeti moramo, da bo imela tako zbrana voda okus, kakršen vonj imajo rastline, ki smo jih položili v vrečko.

Slika 18: Vegetacijska vrečka

Vir: FM 21-76-1: VII

Podobna vegetacijski vrečki je zbirna vrečka (slika 19), ki jo zavežemo direktno na vegetacijo (drevo, grm). Zopet moramo biti pozorni, da rastlina ni strupena.

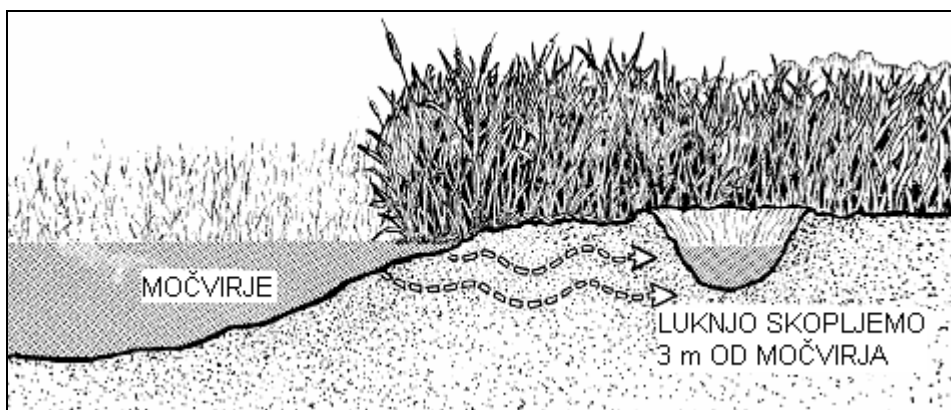
Slika 19: Zbirna vrečka

Vir: FM 21-76-1: VII

Voda v močvirju ni najbolj užitna zato je tudi za zbiranje priporočljivo, da je ne zajemamo direktno iz močvirja, tudi če je na površju. 3 do 4 metre od vode skopljemo v tla luknjo in zberemo vodo tam (slika 20).

Slika 20: Zbiranje vode v močvirju

Vir: FM 21-76-1: VII

V puščavskem okolju je iskanje in zbiranje vode najtežje in hkrati najpomembnejše. V suhem in vročem okolju izgublamo več vode s potenjem, dodaten stres pa predstavlja že okolje samo in zavest, da je dostop do tekočine zelo omejen. Pri iskanju vode v puščavi moramo biti pozorni na sledeče štiri dejavnike, ki nas pripeljejo do vode:

- sledi živali,
- vegetacija,
- ptice in
- znaki civilizacije.

4.3.2 Prehrana

V poglavje o preživetju v naravi in posebnih razmerah spada tudi prehrana. V teh primerih je prehrana povsem vezana na okolje, razpoložljivost materialov in naše trenutne zmožnosti. Poznati moramo načine, kako se oskrbeti s hrano iz virov, ki so nam dostopni, da zadostimo osnovne potrebe organizma.

Če se gibljemo v naravi je velika verjetnost, da bodo v okolici tudi živali. Z nekaj znanja o sledenju, iskanju in lovljenju živali si lahko mesni obrok ulovimo.

Živali najlažje najdemo v bližini napajališč, kjer se prehranjujejo in kjer počivajo. Sledimo lahko sledem (stopinje, iztrebki, ipd.), če so sveže. Ptice najdemo s pomočjo opazovanja smeri njihovega leta zgodaj zjutraj in zvečer, ki nam odkrije kje so njihove lokacije za počitek, pitje in prehranjevanje. Izsledimo jih lahko tudi s poslušanjem zvokov, ki jih spuščajo. V rekah, jezerih in morju lahko pričakujemo, da bomo našli ribe, školjke itd. Za prehranjevanje lahko uporabimo tudi manjše živali kot so polži, kuščarji, kobilice ali črvi.

Ko smo žival, ki jo želimo uloviti locirali, jo bomo najlažje ujeli, če nastavimo past. Pasti nastavimo kjer pričakujemo, da se bodo živali gibale. Idealna mesta so pred brlogi (slika 21) ali na poti k napajališčem.

Za izdelavo pasti uporabimo priročne materiale. Uporabimo lahko vrvi, žico, veje, luknje in izkoristimo okolico. Če imamo možnost postavimo več pasti. Pri postavljanju pasti moramo čim manj motiti okolico in dobro zakriti sledi za sabo. Slike spodaj prikazujejo nekaj različnih vrst pasti, iz različnih materialov, na različnih lokacijah.

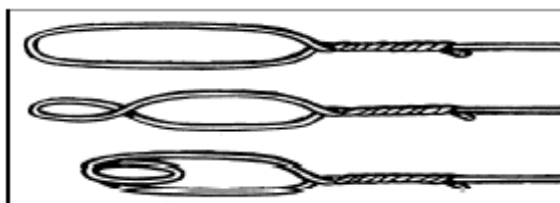
Slika 21: Past pred brlogom

Vir: FM 21-76-1: VIII

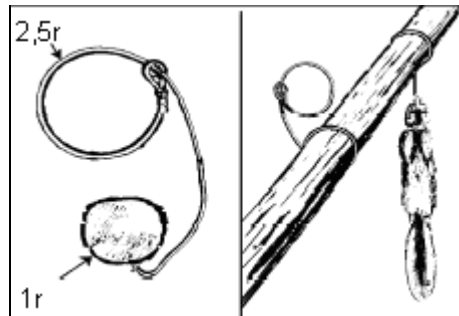
Zatezna past je zelo uporabna in preprosta za izdelavo (slika 22). Žival se ujame, zanka se zategne in žival nas počaka na mestu, kjer smo past nastavili (slika 23).

Slika 22: Oblikovanje zatezne pasti iz vrvi

Vir: FM 21-76-1: VIII

Slika 23: Izdelava in postavitvev zatezne pasti

Vir: FM 21-76-1: VIII

Uporabljamo lahko tudi metodo kanaliziranja. V grmičevju ali težje prehodnem gozdu poiščemo pot ali izsekamo tunel. Na ta način usmerimo gibanje živali, kar nam olajša lov. Na koncu oblikovanega tunela nastavimo past (slika 24).

Slika 24: Past v tunelu

Vir: FM 21-76-1: VIII

Živali lahko tudi lovimo. V tem primeru je priporočljivo, da si izdelamo kakšno orodje za pomoč pri lovu. Sliki 25 in 26 prikazujeta primera takih orodij. Orodja lahko uporabljamo za lov različnih vrst in velikosti živali.

Slika 25: Palica za lov

Vir: FM 21-76-1: VIII

Slika 26: Zanka na palici

Vir: FM 21-76-1: VIII

Poleg lova je zelo uporabno tudi nabiralništvo. Rastline, ki jih najdemo, so odvisne od okolja. Pred zaužitjem se moramo prepričati, da je rastlina užitna. Če v to nismo prepričani, se s to rastlino ne prehranjujemo. V našem okolju poznamo precej rastlin ozirom plodov, s katerimi se lahko prehranjujemo, brez posebnega znanja. V gozdu in na jasah lahko najdemo borovnice, gozdne jagode, kostanj, lešnike, robide, maline, regrat, itd. odvisno od letnega časa. Zelo uporabne so tudi gobe, vendar jih moramo poznati in znati pripraviti. V vsakem okolju lahko najdemo kaj užitnega za prehranjevanje, vendar je dobro, da na to pomislimo že pred odhodom na nalogo in preverimo, kje in kaj v danem okolju iskati.

5 ZAKLJUČEK

Obveščevalna dejavnost je ključnega pomena za izvajanje kakršnihkoli vojaških aktivnosti. Brez vsaj začetnih informacij o dogajanju, ne moremo pričakovati kakršnegakoli odgovora. Prve službe, ki državi zagotavljajo informacije, so obveščevalne službe, od koder se stekajo podatki tudi v enote, do poveljnikov, ki jih potrebujejo. Ker pa podatki, ki jih zagotavljajo obveščevalne službe niso dovolj ažurni in dovolj natančni za hitro dogajanje na terenu, enote same poskrbijo za zbiranje informacij, za katere ocenijo, da jih potrebujejo.

Informacije, neposredno na terenu, pred, med in po aktivnosti, v vojski zbirajo izvidniške skupine, ki so dodatno usposobljene in sestavljene za izvedbo naloge, ki jim je dodeljena. Informacije o nasprotniku, prostoru, terenu, vremenskih pogojih in nevarnostih izvidniki zbirajo med premikom ali s postavitvijo opazovalnic. Cilji izvidovanja, poti, signali in vse ostale podrobnosti so izvidnikom podane pred odhodom, prav tako je potrebno dodatno pozornost nameniti opremi, ki jo bodo na izvajanju naloge potrebovali.

Izvidovanje se izvaja na območju, ki je pod nadzorom prijateljskih sil, na začasno zasedenem ozemlju in tudi v zaledju nasprotnika. Glede na oddaljenost točke izvidovanja od glavnine sli ali baze ter bližino nasprotnika je treba že pred pričetkom premika razmisliti kako zagotoviti izvidnikom premičnost, ki bo varna, dovolj hitra in maskirna. V Slovenski vojski lahko izvidniki v ta namen uporabljajo lahko kolesno oklepno vozilo Valuk, oklepno zaščiteno vozilo Hummer, helikopter B – 412, helikopter AS 532 AL Cougar in letalo Pilatus PC – 6. Načini premika so ponavadi različni in z različnimi transportnimi sredstvi. Izbira najoptimalnejše kombinacije načinov premika, pa je odvisna od situacije, naloge in potreb.

Samo zbiranje informacij ni dovolj. Zbrane informacije je potrebno sporočiti nadrejenim, da so lahko s pridom uporabljene. To v prvi vrsti pomeni, da morajo tisti, ki so informacije zbrali, preživeti in poročati. Preživetje jim zagotavlja formacijska oprema, ki jih ščiti pred izstrelki, delci granat in NRKB kontaminacijo. Ker pa lahko izvidniki ostanejo na izvidovanju tudi več dni ali pa so se zaradi nepredvidenih dogodkov primorani znajti sami, brez podpore logistike ali drugih enot, je nujno, da so izvidniki izurjeni tudi v preživetju v naravi. Osnova preživetja v naravi pa je iskanje pitne vode in hrane.

Oblikovanje vodne bojne skupine je odvisno od dane naloge. Poleg pehotnih izvidnikov ponavadi izbiramo člane skupine tudi med drugimi zvrstmi in rodovi vojske, odvisno od prej dobljenih informacij in zahtevanih podatkov.

Vodna bojna skupina, katere naloga je zagotavljanje obveščevalne dejavnosti deluje v vseh taktičnih situacijah in pogojih. Skupina mora biti pripravljena in sposobna delovati v vseh situacijah, za premik morajo biti usposobljeni uporabljati vsa sredstva, ki so jim na voljo, usposobljeni morajo biti tudi preživeti samostojno v okolju, kjer se nahajajo.

6 VIRI IN LITERATURA

- FM 3-21.11; The SBCT infantry rifle company;
<http://www.globalsecurity.org/military/library/policy/army/fm/3-21-11/index.html>
- FM 21-76-1; Survival, evasion, and recovery; junij 1999;
http://www.globalsecurity.org/military/library/policy/army/fm/21-76-1/fm_21-76-1survival.pdf
- Glavič, Darinka (2003): Organizacija obveščevalne oskrbljenosti v pehotnem vodu v obrambi – ocena nasprotnika; ŠČ, Ljubljana
- Helikopter B-412; slovenska vojska;
<http://www.slovenskavojska.si/poklicna/oborozitev/heb412.htm>
- Helikopter AS 532 AL COUGAR; slovenska vojska;
http://www.slovenskavojska.si/poklicna/oborozitev/cougar_532.htm
- Hummer; Oborožitveni sistemi; slovenska vojska;
<http://www.slovenskavojska.si/poklicna/sistemi/index.htm>
- Intelligence_agency; Wikipedia, The Free Encyclopedia;
http://en.wikipedia.org/wiki/Intelligence_agency
- Ivanc, Mojca (2006): Vod v organizaciji opazovalne postaje; ŠČ, Ljubljana
- Jug, Zdravko (2003): Organizacija protiobveščevalne zaščite v pehotnem vodu v napadu; ŠČ, Ljubljana
- Kocjan, David (2006): Premičnost, oviranje in preživetje; ŠČ; Ljubljana
- maj Unger, Marko (2003): Podpora bojevanja (2. del); revija Slovenska vojska; leto XI/14; 8. avgust 2003; str. 26 - 27
- Pate, Nataša (2003): Mere varnostne zaščite v pehotnem vodu v bojni situaciji; ŠČ, Ljubljana
- PILATUS PC-6/B2-H4 Turbo Porter; slovenska vojska;
http://www.slovenskavojska.si/poklicna/oborozitev/pilatus_pc6.htm
- Ranger (2000); Ranger handbook: „Not for the weak or fainthearted“; Ranger training brigade; United states army infantry school; Fort Benning, Georgia
- Režonja, Milan (2006): Organizacija četne oskrbovalne postaje; ŠČ; Ljubljana
- Rižner, Andrej (2006): Organizacija izvidovanja v motorizirani četi; ŠČ, Ljubljana
- Škrli, Gorazd (2005): Vloga obveščevalno-varnostnih služb v boju proti mednarodnemu terorizmu; FDV, Ljubljana
- VALUK 6x6 - lahko kolesno oklepno vozilo; Sistemska tehnika d. o. o.;
<http://www.viator-vektor.com/st-ravne/obrambnaoprema/valuk6-6.aspx>
- Vehovec, Tatjana (2003): Prestrukturiranje obveščevalno-varnostnega sistema v Republiki Sloveniji; FDV, Ljubljana
- Začasno navodilo pehotni (motorizirani) bataljon (2006); MORS, GŠSV, Ljubljana
- Zakon o slovenski obveščevalno-varnostni agenciji, Ur. l. RS, št. 23/99
- Zakon o obrambi, Ur. l. RS, št. 49/98
- Zaščitna očala; slovenska vojska;
http://slovenskavojska.si/poklicna/oborozitev_osebna/zascitna_ocala.htm

7 SEZAM SLIK IN TABEL

7.1 SEZNAM SLIK

SLIKA 1: SKICA OPAZOVANJA.....	12
SLIKA 2: ELEMENTI OKLEPNE ZAŠČITE HUMMERJA M1114.....	17
SLIKA 3: BELL 412	18
SLIKA 4: HELIKOPTER COUGAR.....	19
SLIKA 5: PILATUS PC-6/B2-H4 TURBO PORTER.....	20
SLIKA 6: BOJNA ČELADA Z ZAŠČITNIMI OČALI	23
SLIKA 7: ZAŠČITNI FRAGMENTACIJSKI JOPIČ S PLOŠČO IZ BALISTIČNEGA POLIETILENA	24
SLIKA 8: BOJEVNIK Z ZAŠČITNO MASKO M95	24
SLIKA 9: LAHKA ZAŠČITNA OBLEKA	25
SLIKA 10: VSEBINA PRIBORA ZA OSEBNO DEKONTAMINACIJO	25
SLIKA 11: OPREMA ZA PREŽIVETJE	26
SLIKA 12: PRC 40.....	27
SLIKA 13: NOČNOGLED LORIS	27
SLIKA 14: ZBIRANJE DEŽEVNICE.....	29
SLIKA 15: ZBIRANJE VODE S POMOČJO ABSORBIRANJA IZ RASTLIN MED HOJO	29
SLIKA 16: ZBIRANJE VODE, KI ODTEKA IZ DREVESA	30
SLIKA 17: ZBIRANJE KONDENZIRANE VODE.....	30
SLIKA 18: VEGETACIJSKA VREČKA	31
SLIKA 19: ZBIRNA VREČKA	31
SLIKA 20: ZBIRANJE VODE V MOČVIRJU	32
SLIKA 21: PAST PRED BRLOGOM	33
SLIKA 22: OBLIKOVANJE ZATEZNE PASTI IZ VRVI.....	33
SLIKA 23: IZDELAVA IN POSTAVITEV ZATEZNE PASTI	34
SLIKA 24: PAST V TUNELU.....	34
SLIKA 25: PALICA ZA LOV	34
SLIKA 26: ZANKA NA PALICI.....	35

7.2 SEZNAM TABEL

TABELA 1: LASTNOSTI B-412.....	18
TABELA 2: LASTNOSTI COUGARJA	20
TABELA 3: LASTNOSTI PILATUSA PC – 6	21

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana Nina Režen, rojena 06.10.1980 v Celju, kandidatka 16. generacije Šole za častnike izjavljam, da sem avtorica zaključne naloge z naslovom Vodna bojna skupina - obveščevalna dejavnost, premičnost in preživetje. Nalogo sem izdelala pod nadzorom mentorja majorja Viljema Šolarja.

Ljubljana, februar 2007

vod Nina Režen